

ON THE SIGNIFICANCE OF THE DNA EXPERTISE IN LEGAL PROCEEDINGS FOR DISPUTE/ESTABLISHMENT OF ORIGIN

Assoc. Prof. Mihail Malchev, PhD

Department of Private Law Sciences, Faculty of Law,

“Angel Kanchev” University of Ruse

Phone: 0898471846

E-mail: mmalchev@uni-ruse.bg

Abstract: *The institute of origin has always had and will have a very wide theoretical and practical significance, as far as the legal consequences of its establishment or contestation occur in a variety of legal relationships. Of decisive importance for the outcome of court proceedings for contesting/establishing origin are judicial expertises, with the emphasis on the priority nature of DNA expertise. In this direction, the question of whether the appointment of the DNA expertise is mandatory in any legal proceedings for disputing/establishing origin, and especially in the case of descent from the father, is being discussed.*

Keywords: *legal proceedings; dispute/establishment of origin; court practice; prove; DNA testing*

ВЪВЕДЕНИЕ

Институтът на произхода и особено на произхода от бащата винаги е имал и ще има много широко теоретично и практическо значение, доколкото правните последици от неговото установяване или оспорване настъпват в най-различни правоотношения. Настоящият доклад се отнася най-вече до произхода от бащата, доколкото много по-преобладаващи са случаите на практически проблеми при установяването и оспорването на бащинството, отколкото на майчинството. Актуалността на темата се обуславя и от приетия през месец декември 2020 г. (ДВ, бр. 103 от 04.12.2020 г.) Закон за изменение и допълнение на Семейния кодекс (ЗИДСК). Измененията и допълненията се отнасят до института на произхода на детето, и по-специално, произход от баща, основан на презумпцията за бащинство и на припознаването.

Произходът на всеки човек – неговата биологична връзка с две лица, основана на факта на зачеването и на факта на раждането – е неотделим от съдържанието на понятието „личен живот“ и е проявление на най-интимно личното. Произходът има значение за идентичността и интегритета на личността, за физическата и психическата стабилност, за емоционалната устойчивост и цялостния духовен живот на всеки човек. Произходът е неразривно свързан с честта и достойнството и е в основата на гражданскоправния статус на човека.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Произходът е юридически факт на гражданското право с правопораждащо действие, което се проявява в няколко насоки.¹²⁷ Неговите правни последици засягат правоотношения, обхванати от гражданскоправния статус на физическите лица, а именно: съставя се акт за раждане по правилата на чл. 34 и сл., както и на чл. 42 и сл. от Закона за гражданската регистрация (ЗГР); придобиват се правните качества "майка", "баща" и "дете"; родителите определят собственото име на детето, а бащиното и фамилното име се определят по правилата на чл. 12 – чл. 17 ЗГР. Освен това от този юридически факт възниква семейното правоотношение между родител и дете, чието съдържание намира израз в правата и задълженията на родителите спрямо децата и обратно, установени в чл. 122 – чл. 138 СК. Също така произходът стои в основата на родствениите връзки по аргумент от чл. 74 СК, а родството на свой ред като юридически факт също има правни последици в областта на семейното и наследственото право, вещното и облигационното право и т. н. Поради същественото значение на произхода за редица отрасли на правото неговата уредба е с императивни правни норми.

¹²⁷ Вж. повече за това при Матеева, Ек. Семейно право на Република България. В., 2010, с. 322 – с. 323.

Следва също да бъде изтъкнато, че в основата на правната му регламентация стоят няколко основополагащи правни принципи.¹²⁸ Например принципите на произхода от бащата са: за равенство на брачни и извънбрачни деца¹²⁹, за истинност на произхода, за стабилност на произхода, за изчерпателност на способите за установяване и оспорване на произхода и др. Тези принципи имат своето значение и при тълкуването и прилагането на законодателната уредба на произхода.

За да бъде разбран особенният предмет на доказване по делата за произход е необходимо да бъдат изяснени същността на произхода и на съдебните производства за неговото оспорване/установяване.

Същността на произхода е биологичен факт, който придобива правно значение, ако бъде установен от изчерпателно изброените в закона способности (чл. 60, ал. 1 и 2, чл. 61, чл. 64, чл. 68 и чл. 69 СК). Способите за установяване и оспорване на произход представляват уредените в законодателството правни средства за установяване и оспорване на биологичната връзка между дете и родител. С оглед на правната си прорида способите се разделят на две групи: неискови и искови способности. **Всички искове за установяване и оспорване на произход са от категорията искове за установяване на съществуване или несъществуване на факт с правно значение** по смисъла на чл. 124, ал. 4, изр. 2 от Гражданско процесуалния кодекс (ГПК), а не са установителни искове за установяване на съществуването или несъществуването на едно правно отношение или субективно право по чл. 124, ал. 1, предл. второ ГПК. Производствата по исковете за установяване/оспорване на произход са спорни, състезателни и се разглеждат по реда на особените искови производства по дела за гражданско състояние (чл. 331 – чл. 335 ГПК). Установените в СК способности за извънсъдебното установяване на произхода на детето от бащата са: презумпцията за съпруга на майката, когато детето е родено през време на брака или преди да са изтекли триста дни от неговото прекратяване (чл. 61 СК) и припознаването¹³⁰ (чл. 64 СК).

Както вече беше посочено, бащинството представлява биологичната връзка между детето и мъжа, от когото е заченато. Отчитайки трудността да управлява биологичната несигурност на факта на зачеването, законодателят е създал презумпцията за бащинство, основана на брака, защото неговата цел е правната стабилност на произхода. Но презумпцията не е необорима. Развитието на способите за доказване на биологичното бащинство, основано на научните постижения, прави установяването на биологичния родител истински сигурно. Това, заедно с промяната на ценностната оценка в обществото на фактите, които оборват презумпцията, постепенно разширява възможностите за установяване на биологичното бащинство. В същото време поставя пред законодателя предизвикателството да намери точния от гледна точка на засегнатите лица и на обществото баланс между осигурената от презумпцията правна сигурност и установяването на истината. Въпреки че измененията и допълненията, извършени със ЗИДСК 2020¹³¹, се отнасят до няколко разпоредби – чл. 62, чл. 63 и чл. 66 СК, те преуреждат по същество целия институт на произхода. Затова тук следва да им бъде отделено съответно внимание, като бъдат разгледани измененията на чл. 62 и чл. 63 СК. Съгласно преходната разпоредба на §5 е придадена обратна сила на новото изречение трето на чл. 62, ал. 1 и на ал. 5, изречение първо, отнасящи се до обстоятелствата, които са били налице преди влизането в сила на ЗИДСК 2020. Така кръгът на лицата, легитимирани да оспорват брачния произход на детето, се разширява. Излиза се от кръга на пряко заинтересованите – съпругът на майката, майката и детето. Това е позиция, отклоняваща се на разбирането, заложено в действащата до края на 2020 г. уредба на произхода.

¹²⁸ За съдържането на принципите, върху които е изградена правната уредба на произхода вж. Матеева, Ек. Семейно право на Република България. С., 2010, с. 323 – с. 328.

¹²⁹ Това е конституционно закрепения принцип в чл. 47, ал. 3 от Конституцията, отразен и в чл. 2, т. 5 СК.

¹³⁰ Припознаването е трайно признат и активно практикуван способ за установяване на произход, както от майка, така и от баща и то може да бъде извършено през целия живот на детето, докато то няма установен произход от съответен родител.

¹³¹ Казано накратко, предмет на промяната е оспорването на презумпцията за бащинство (брачния произход) и оспорването на припознаването на детето.

Параграф 5 на Преходните разпоредби към ЗИДСК от 2020 г. се отнася до предоставената възможност за оспорване на произхода на детето от различни субекти и при различни фактически състави на възникване на правото на иск за оспорване, преди влизане на изменителния закон 2020 г. в сила. Уредени са две хипотези: за оспорване на презумптивно бащинство – чл. 62, ал. 1, изр. трето СК (оспорване от съпруга на майката) и втората, чл. 62, ал. 5 СК (оспорване от трето лице, което твърди, че е биологичен баща на детето). Обединяването в § 5 ПР към ЗИДСК на хипотезите на чл. 62, ал. 1, изр. трето и чл. 62, ал. 5, изр. първо СК внася смущение в тълкуването и прилагането на предвиденото с него обратно действие. Основателно според мен редакцията на съдържанието на чл. 62, ал. 1 СК, чл. 62, ал. 5 СК и Параграф 5 на Преходните разпоредби към ЗИДСК от 2020 г. се критикува от доктрината.¹³²

Омбудсманът на Република България отправи искане на основание чл. 150, ал. 3 от Конституцията за обявяване на противоконституционност на разпоредбата на § 5 от Преходните разпоредби към ЗИДСК от 2020 г. поради противоречие с разпоредбите на чл. 4, ал. 1 и чл. 14 от Конституцията. Конституционният съд образува конституционно дело № 3/2022 г., допусна за разглеждане по същество, като с решение от 28.07.2022 г. (Обн., ДВ, бр. 64 от 09.08.2022 г.) отхвърли искането на омбудсмана на Република България за установяване на противоконституционност на §5 от Преходните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Семейния кодекс (обн. ДВ, бр. 103 от 2020 г.). Решението е подписано с особено мнение от съдиите Филип Димитров и Красимир Влахов.

Произходът на всеки човек и произтичащите от него отношения неизменно са приемани като същностен елемент на правото на личен и семеен живот по смисъла на член 8 от Конвенцията. В практиката си Европейският съд по правата на човека разглежда въпросите на произхода, и в частност на възможността да се определи или да се отрече правната връзка на един мъж с дете, като свързани с правото на всеки на неприкосновен личен и семеен живот (например: *Rasmussen v. Denmark*, №8777/79, 28 ноември 1984 г., §33; *Nylund v. Finland*, №27110/95, 29 юни 1999 г. (dec.); *Shofman v. Russia*, №74826/01, 24 ноември 2005 г., §33; *Chavdarov v. Bulgaria*, №3465/03, 21 декември 2010 г., §36; *Kautzor v. Germany*, №23338/09, 22 март 2012 г., §61; *A.L. v. Poland*, №28609/08, 18 февруари 2014 г., §59; *Adebowale v. Germany*, №546/10, 2 декември 2014 г. (dec.), § 23 и 24; *L.D. and P.K. v. Bulgaria*, №7949/11 и 45522/13, 8 декември 2016 г., §54; *R.L. and Others v. Denmark*, №52629/11, 7 март 2017 г., §38; *Doctorov v. Bulgaria*, №15074/08, 5 април 2018 г., §18).

Както вече беше изтъкнато разпоредбите, регулиращи произхода, установени в Глава шеста (чл. 60 – чл. 73 СК) са императивни. Правната уредба съдържа освен материалноправни, но и процесуални норми. Способите и редът за признаване и установяване на произхода, регламентирани в Семейния кодекс, са изчерпателно изброени. Тези особености са обусловени от значението на нормите на семейното право за произхода за правното регламентация на всички обществени сфери.

Произходът се отразява в акта за раждане (чл. 42 – чл. 50 ЗГР). Установеният и отразен в акта за раждане произход на детето има действие *erga omnes*. Исковете по Глава шеста на Семейния кодекс „Произход“ са установителни за факти по смисъла на чл. 124, ал. 4, изр. 2 ГПК, а сроковете за тяхното предявяване – преклузивни съгласно чл. 73 СК. Съгласно чл. 331, ал. 1 ГПК тези искове се разглеждат по реда на Глава двадесет и седма на ГПК „Производство по дела за гражданско състояние“ (чл. 331 – чл. 335 ГПК). Характерна особеност на производство по Глава двадесет и седма е недопустимост на участие на трети лица в

¹³² Вж. Цанкова, Ц. Оспорване на бащинството на детето, сп. Общество и право, кн. 2/2021, с. 9 и сл., също Петров, Веселин. Оспорване на произхода на детето и обратното действие на § 4 и § 5 от Преходните разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Семейния кодекс от 2020 г. сп. Собственост и право, кн. 5/2022, с. 42 и сл. Основните изводи са, че обсъжданата сложна уредба поражда много въпроси и съмнения и внася несигурност не само от правен, но и от социален характер. Засяга се правното положение на детето в един твърде продължителен период от време.

производството.¹³³ Това не е казано изрично, но следва от строго личния характер на производството и интимния характер на отношенията, които се разглеждат.

Важна особеност на обсъжданото производство е разширената процесуална дееспособност. Поначало в иския процес непълнолетният и ограничено запретиеният извършват съдопроизводствените действия лично, но със съгласието на родители или попечител (чл. 28, ал. 2 ГПК). В чл. 28, ал. 3 ГПК е предвидена принципна възможност за изключения, които да са изрично регламентирани. Такова изключение е налице например за непълнолетния, сключил брак съгласно чл. 12, ал. 3 СК, който го еманципира. В чл. 331, ал. 2 ГПК е посочено, че по исковете, попадащи в приложното поле на особеното исково производство, се прилага съответно чл. 319 ГПК. По този начин се дава право на непълнолетните и ограничено запретиените сами да предявяват тези икове. Тъй като чл. 332, ал. 1 ГПК дава възможност с иска за установяване на майчинство или на бащинство да се съединява иск за издръжка на детето, тази дееспособност би следвало да се отнася и до предявяване самостоятелно и на иска за издръжка при условията на обективно съединяване.

Особеният предмет на доказване по делата за произход обосновава установеното в чл. 333 ГПК задължение за съдействие на страните по тях. Неговата цел е да отговори на практическата необходимост да се осигури събирането на решаващи за изхода на делото доказателства, в съответствие с началото на истинност, заложен в основата на регламентацията на произхода още в Семейния кодекс от 1968 г. В тази насока и в отклонение от правилата на общия исков процес, в чл. 334 ГПК е въведена неприложимост в това производство на разпоредбите относно неприсъственото решение и решението при признаване на иска. Нито неприсъствените решения (чл. 238), нито решенията при признаване на иска (чл. 237) са съвместими с предмета на делата, разглеждани по реда на особеното производство за гражданско състояние, който се отнася до личния статус на физическите лица, и решенията, по което производство имат действие *erga omnes* (чл. 298, ал. 3 ГПК).

Способите за доказване или опровергаване на произхода, и най-вече въпросите за съдебните експертизи по делата за установяването и оспорването на бащинството, с подчертано приоритетния характер на ДНК експертизата, са обект на анализ от теорията и практиката.

Според указанията, дадени в т. 3 от мотивите на Постановление № 5/21.02.1979 г. на Пленума на ВС: „...детето не е могло да бъде заченато от съруга на майката, когато се докаже реално съществуваща съвкупност от обстоятелства, при които или е била изключена всякаква възможност за физически контакт между майката и съруга ѝ през периода на зачеването, или чрез съдебно-медицинска експертиза е установено, че съругът се изключва като баща. Обстоятелството, че през време на брачното съжителство и по-специално през време на периода на зачеването майката, освен със съруга си, е имала полови връзки и с друг мъж, само по себе си не съставлява оборване на предположението...“. Фактическата раздяла на сърузите сама по себе си не изключва автоматично презумптивното бащинство на съруга. Във всички случаи за доказването на иска е необходимо да се изключи с категоричност възможността детето да е заченато от съруга на майката. Например поради оплодителна неспособност на съруга – вроден или придобит стерилитет през вероятния период на зачеването, чрез констатиране на биологична несъвместимост между детето и съруга на майката, установена с помощта на съответни съдебно-медицински експертизи – ДНК, кръвно-групова, еритроцитна и левкоцитна, андрологични и прочие.¹³⁴ Те по категоричен начин могат да отхвърлят съруга на майката като биологичен баща на детето. Когато медицинските експертизи категорично отхвърлят бащинството, това означава, че става въпрос за обективна невъзможност майката да е забременяла от съруга си, дори и по време на брака си да е имала полови отношения с него.

Във връзка със спецификите на предмета на доказване, може да бъде поставено за обсъждане налице ли е служебно задължение за съда във всяко съдебно производство по

¹³³ Същото се отнася и за брачния процес, към чиито разпоредби има препращане.

¹³⁴ Вж. в тази насока решение № 594 от 24. 6. 1992 г. по гр. д. №634/1992, II г.о. на ВС.

иск за оспорване на бащинство да назначи съдебно-медицинска експертиза, най-вече ДНК-експертиза относно произхода, съгласно чл. 195, ал. 1 ГПК, както и т. 3 от Тълкувателно решение № 1 от 09.12.2013 г. по т. д. № 1/2013 г. на ОСГТК на ВКС.¹³⁵

Насоки за разпределението на доказателствената тежест, доказателствените средства, които е допустимо да бъдат използвани в съдебното производство и служебното събиране на доказателства са дадени в решение № 346/19.02.2018 г. по гр. д. № 619/2017 г., IV г.о. на ВКС. Касационното обжалване е допуснато по въпроса - какви указания дава съдът в доклада по чл. 146 ГПК, когато за изясняване на някои възникнали по делото въпроси са необходими специални знания и в този случай допуска ли служебно експертиза. В случая първостепенният съд е дал указания на ищеца, че може да установи твърденията си чрез експертиза и разпит на свидетели, като по този начин е поставил знак на равнопоставеност при избор на вида доказателствено средство и е заблудил страната, вместо да я напътства съобразно изискванията на чл. 146 ГПК. В същото време, въпреки условията на чл. 195 ГПК, съдът не е допуснал служебно медицинска ДНК експертиза. Гласните и писмени доказателства, безспорно, са допустими за установяване на обстоятелства, имащи отношение към спорния въпрос относно бащинството на ищеца, но само въз основа на тях, без експертиза, съдът няма как да се произнесе по него. За съда не е имало изобщо задължение да указва за допустимите доказателствени средства, извън служебното задължение за назначаване на вещо лице. Само, ако задължената страна, в случая ищецът, откаже да внесе определения депозит за възнаграждение на вещото лице, тогава неизготвянето на експертиза е поради неговото бездействие, а не поради допуснато нарушение на съдопроизводствените правила от съда.¹³⁶ В заключение, въззивното решение е касирано и делото е върнато за ново разглеждане от друг състав на същия съд поради необходимостта от допускане на съдебномедицинска експертиза.

В част от съдебната практика по искове за оспорване на бащинство, когато нито един от ответниците не оспорва твърдяното в исковата молба, а напротив излага доводи в негова подкрепа и са събрани достатъчно други надлежни доказателства (например свидетелски показания на няколко свидетели) не се назначава съдебно-медицинска експертиза. В тази насока са например решение № 29 от 7.02.2022 г. на ОС - Стара Загора по гр. д. № 1528/2021 г.; решение № 512 от 30.12.2021 г. на ОС - Велико Търново по гр. д. № 271/2021 г.; решение № 113 от 14.12.2021 г. на ОС - Търговище по гр. д. № 171/2021 г.; решение № 523 от 9.11.2021 г. на ОС - Пловдив по гр. д. № 1017/2021 г.; решение № 260122 от 5.11.2021 г. на ОС - Плевен по гр. д. № 983/2020 г.

Самото изготвяне на съответната назначена ДНК – експертизата, кръвно-группова, еритроцитна и левкоцитна, андрологични, налага извършването на медицинско изследване на

¹³⁵ Кога и как се прилага служебното задължение на съда по реда на чл. 195 ГПК да назначи съответната експертиза е разяснено в решение № 346/19.02.2018г. по гр. д. № 619/2017 г., IV г.о. на ВКС. Изтъква се, че в неотклонно в съдебната практика на Върховния касационен съд (в това число решение № 132 от 29.05.2015 г. по гр. д. № 7298/2014 г. на III г. о. на ВКС и решение № 145 от 21.04.2014 г. по гр.д. № 4726/2013 г. на IV г.о.) се приема, че винаги, когато съдията няма необходимите специални знания, поради което не би могъл сам да даде отговор по съответните въпроси, за които няма нужната квалификация и образование, следва да ползва експертното становище на специалист в съответната област. Съдът в доклада по чл. 146 ГПК, изяснявайки, че фактът е спорен и релевантен, следва да допусне служебно съдебна експертиза и без искане на страна. Съдът посочва задачата и избира специалист с нужните знания и умения, като указва кой, в какъв размер и в какъв срок следва да внесе депозит, съответно страните или трети лица трябва ли и какви допълнителни данни, документи, вещи и пр. да представят за ползване на вещото лице. Няма значение дали за установяване на същия факт задължената страна сочи други допустими доказателствени средства. Въззивният съд също, и без искане на страните, щом са налице условията на чл. 195 ГПК сам, служебно назначава експертиза и определя задачата ѝ на разноси на страната, която носи тежестта да докаже съответния факт, стига да има оплаквания за необоснованост и/или за допуснато нарушение на съдопроизводствените правила, поради което спорният факт е останал неустановен (ТР № 1/2013 г. на ОСГТК ВКС, т. 3).

¹³⁶ Върховният касационен съд установява нарушения на чл. 146 и чл. 159 ГПК. Във въззивната жалба се съдържа изрично оплакване, че ДНК експертиза не е поискана в първа инстанция от страната по вина на съда. Апелативният съд е допуснал нарушение на чл. 159 ГПК, защото сам служебно не е назначил вещо лице за изготвяне на ДНК експертиза, с ясно посочена задача и указание до ищеца да поеме разноските по извършването ѝ, както и до него и ответника да окажат нужното съдействие на експерта.

кръвен или друг биологичен материал на лицата между, които се проверява биологичния произход. Тези лица е необходимо да укажат необходимото съдействие, без което съответната експертиза не може да бъде изготвена. По този повод е въведено задължението за съдействие на страните по дела за произход в чл. 333, ал. 1 ГПК. При отказ за съдействие, чийто задължителен характер следва да се укаже на страните още при назначаване на експертиза, съдът следва да процедира по реда на чл. 333, ал. 2 и ал. 3 ГПК в зависимост от конкретния случай. Тъй като съдът не разполага със специални познания за подходящите мерки за принуда по смисъла на чл. 333, ал. 3 ГПК, които да позволят вземането на проба, без накърняване на телесната неприкосновеност, следва да се консултира със съответните вещи, на които е възложено изготвянето на експертизата. По принцип всяка физическа принуда е от естеството да накърни телесната неприкосновеност на човека и според мен законодателят е имал предвид съответни медицински методи, които е било добре примерно да изброи, за да е ясно приложението на разпоредба. Като друг неин недостатък може да се посочи липсата на санкция, ако въпреки усилията на съда и медицинските лица, лицето умишлено и успешно възпрепятства получаването на проба по чл. 333, ал. 3 ГПК. Може би, това са причините чл. 333 ГПК рядко да се прилага в практиката.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Безспорно е, че съдът има служебно правомощие служебно да назначи ДНК-експертиза, но неговото упражняване според мен следва да зависи от конкретиката на всеки отделен случай, без задължително да се абсолютизира. Следва да бъде отчитано, че при недобросъвестност е възможно неправилното провеждане и даване на резултати при ДНК експертизата, което ще постави под съмнение нейната достоверност. Логично в тази хипотеза да възникнат противоречия между заключението по ДНК експертизата (резултатите от ДНК анализа) и останалите събрани доказателства. Независимо, че ДНК експертизата е възприемана като най-съвременен и точен способ за доказване, тя не трябва да се разглежда като абсолютно средство за доказване, изключващо събиране на други доказателства. Какви точно доказателства да бъдат събрани ще зависи от конкретните обстоятелства във всеки отделен случай на оспорване/установяване на произхода на конкретното дете. Желателно е съдът да разполага с достатъчно доказателствен материал, за да може да извърши проверка във всеки отделен случай дали изводите, до които е стигнало конкретното вещо лице, кореспондират с останалите събрани по делото доказателства. Смятам, че когато биологичното бащинство се оспорва от някоя от страните, а също и когато за съда възникнат съмнения например за симулативен процес, назначаването на ДНК – експертизата, която да провери наличието на биологична връзка, е задължително.

REFERENCES

- Mateeva, Ek. Family law of the Republic of Bulgaria. VSU "Chernorizets Hrabar". Varna. 2010, p. 322 – p. 323 (*Матеева, Ек. Семейно право на Република България. ВСУ "Черноризец Храбър". Варна. 2010, с. 322 – с. 323*);
- Petrov, Veselin. Challenging the parentage of the child and the retroactive effect of § 4 and § 5 of the Transitional Provisions to the Family Code Amendment Act of 2020. Property and Law magazine. book 5/2022, p. 42 et seq. (*Петров, Веселин. Оспорване на произхода на детето и обратното действие на § 4 и § 5 от Преходните разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Семейния кодекс от 2020 г. списание Собственост и право. кн. 5/2022, с. 42 и сл.*);
- Tsankova, Ts. Disputing the child's paternity. Society and law magazine. book 2/2021, p. 9 et seq. (*Цанкова, Ц. Оспорване на бащинството на детето. списание Общество и право. кн. 2/2021, с. 9 и сл.*).